

**POSTUPY NA PREDCHÁDZANIE PODVODOM
A NEZROVNALOSTIAM
V ÚRADE PRE NORMALIZÁCIU, METROLÓGIU
A SKÚŠOBNÍCTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Úvod

Podľa § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“) je Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) ako orgán verejnej správy povinný vytvoriť, zachovávať a rozvíjať finančné riadenie, v rámci ktorého zabezpečuje predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam, ich odhaľovanie a zabezpečenie nápravy. Zodpovednosť za zavádzanie preventívnych a detekčných opatrení proti podvodom a nezrovnalostiam nesú primárne vedúci zamestnanci, ktorí zodpovedajú za proces riadenia rizík v rámci úradu, za aktívnej podpory útvaru vnútorného auditu a odboru kvality a projektového riadenia. Za zavádzanie nápravných opatrení v prípadoch preukázania podvodu alebo nezrovnalosti zodpovedá predseda.

Úrad sa zaväzuje zachovávať právne, etické a morálne štandardy, dodržiavať zásady integrity, objektivity a čestnosti a na základe spôsoby, akým vykonáva svoju činnosť a plní svoje úlohy a ciele, chce byť vnímaný ako **subjekt, ktorý bojuje proti podvodom a nezrovnalostiam či inému protiprávnemu konaniu**. Tento záväzok pritom musí byť spoločný pre všetkých zamestnancov úradu. Cieľom týchto postupov je zaviesť v rámci úradu takú kultúru, ktorá bude odrádzať od podvodnej činnosti či iného protiprávného konania a uľahčí predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie a vytvoriť také postupy, ktoré pomôžu pri vyšetrovaní podvodov a súvisiacich trestných činov, ako aj iných protiprávných konaní a ktoré zabezpečia, aby sa takéto prípady riešili včas a vhodným spôsobom.

Pojem **podvod** sa bežne používa na opísanie širokej škály protiprávných konaní vrátane krádeží, korupcie, sprenevery, podplácania, falšovania, skresľovania či zamlčovania dôležitých skutočností. Často sa s ním spája podvodné konanie s cieľom dosiahnutia osobného zisku, zisku pre prepojené osoby alebo tretie strany a súčasne strata pre inú stranu. Kľúčovým prvkom je preto úmysel, ktorý odlišuje podvody od nezrovnalostí.

1. Základné pojmy

Na účely týchto postupov sa definujú nasledovné základné pojmy:

- a) **podvodom** je trestný čin podvodu podľa § 221 a nasl. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ide napr. o úverový, poisťovací, kapitálový alebo subvenčný podvod);
- b) **nezrovnalosťou** je akékoľvek neúmyselné porušenie práva Európskej únie (ďalej len „EÚ“) alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia takéhoto konania zo strany úradu v prípade, ak sa úrad zúčastňuje na vykonávaní európskych štrukturálnych a investičných fondov,¹ dôsledkom čoho je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet EÚ zaťaženie všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom; na účely týchto postupov sa nezrovnalosťou rozumie tak nezrovnalosť, ako aj systémová nezrovnalosť;
- c) **systémovou nezrovnalosťou** je každá nezrovnalosť, ktorá sa môže vyskytnúť opakovane, s vysokou pravdepodobnosťou výskytu pri podobnom type operácií a ktorá je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov v súlade s nariadením² a pravidlami

¹ Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond, Európsky námorný a rybársky fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

pre jednotlivé fondy;

- d) **podvodom v rámci EÚ s dopadom na finančné záujmy EÚ** je každý úmyselný trestný čin alebo opomenutie týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov, resp. nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ, z rozpočtu spravovaného EÚ alebo v zastúpení EÚ,
 2. nezverejnenia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má za následok odcudzenie alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov, resp. nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ, z rozpočtu spravovaného EÚ alebo v zastúpení EÚ alebo
 3. nesprávneho použitia týchto finančných prostriedkov na iné účely, ako sú tie, na ktoré boli pôvodne vyčlenené, resp. nesprávneho použitia právoplatne nadobudnutého zisku, ktoré má za následok nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ, z rozpočtu spravovaného EÚ alebo v zastúpení EÚ;³
- e) **príspevkom** sú finančné prostriedky poskytované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a finančné prostriedky poskytované zo štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a EÚ; príspevok je poskytovaný vo forme nenávratného finančného príspevku na realizáciu projektu na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku alebo rozhodnutia;⁴
- f) **projektom** je súhrn aktivít, na ktoré sa vzťahuje poskytnutie príspevku, ktoré predkladá úrad ako žiadateľ v žiadosti o poskytnutie príspevku a ktoré realizuje úrad ako prijímateľ sám alebo s partnerom v súlade so zmluvou alebo rozhodnutím, projektom je aj integrovaný projekt a kolektívna investícia;⁵
- g) **žiadateľom** je úrad v prípade, ak žiada o poskytnutie príspevku do nadobudnutia účinnosti zmluvy alebo právoplatnosti rozhodnutia alebo predkladá projektový zámer;
- h) **prijímateľom** je úrad od nadobudnutia účinnosti zmluvy alebo právoplatnosti rozhodnutia v prípade schválenia jeho žiadosti o poskytnutie príspevku;
- i) **partnerom** je osoba, ktorá sa spolupodieľa na príprave projektu s úradom ako žiadateľom a na realizácii projektu s úradom ako prijímateľom podľa zmluvy o poskytnutí príspevku alebo podľa písomnej zmluvy uzavretej medzi úradom ako prijímateľom a partnerom, alebo ktorá sa spolupodieľa na realizácii projektu s úradom ako prijímateľom podľa zmluvy o poskytnutí príspevku alebo podľa písomnej zmluvy uzavretej medzi úradom ako prijímateľom a partnerom;
- j) **poskytovateľom** je riadiaci orgán alebo Pôdohospodárska platobná agentúra pre poskytovanie príspevku z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka; poskytovateľom môže byť sprostredkovateľský orgán, ak ho tým riadiaci orgán poverí;

³ Článok 1 ods. 1 písm. a) a b) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.
§ 261 až 263 Trestného zákona v znení neskorších predpisov (trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ).

⁴ § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵ § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 292/2014 Z. z.

- k) **konfliktom záujmov** je skutočnosť, keď z finančných, osobných, rodinných, politických alebo iných dôvodov je narušený alebo ohrozený nestranný, transparentný, nediskriminačný, efektívny, hospodárny a objektívny výkon funkcií pri poskytovaní príspevku;
- l) **podnetom** je oznámenie skutočností nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný podvod alebo nezrovnalosť;
- m) **ohlasovateľom** je akákoľvek fyzická osoba, ktorá podá podnet podľa písm. l).

ZA ÚČELOM PREDCHÁDZANIA PODVODOM A NEZROVNALOSTIAM MÁ ÚRAD ZAVEDENÉ NASLEDOVNÉ POSTUPY:

2. Predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Úlohou úradu je zabezpečiť pravidelné vzdelávanie a zvyšovanie etického povedomia svojich zamestnancov v oblasti predchádzania podvodom a nezrovnalostiam, ako aj v oblasti poskytovania súčinnosti pri preverovaní zistených podozrení z podvodov a nezrovnalostí a ich nahlasovania príslušným orgánom. Za účelom predchádzania podvodom a nezrovnalostiam má úrad prijatý **Etický kódex zamestnanca Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky**, ktorý ustanovuje zásady etického správania zamestnancov vykonávajúcich práce vo verejnom záujme, ako aj zamestnancov vykonávajúcich práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v súvislosti s plnením ich pracovných úloh. Zásady etického správania štátnych zamestnancov v súvislosti s vykonávaním štátnej služby a postup štátnych zamestnancov pri ich dodržiavaní upravuje [vyhláška Úradu vlády Slovenskej republiky č. 400/2019 Z. z., ktorou sa vydáva Etický kódex štátneho zamestnanca](#). Okrem uvedených predpisov má úrad v rámci integrovaného systému manažérstva (ďalej len „ISM“), ktorého integrálnou súčasťou je [certifikovaný systém manažérstva proti korupcii](#) (ďalej len „SMPK“) **podľa požiadaviek STN ISO 37001: 2019** (ďalej len „norma“) prijatý **Protikorupčný kódex úradu**, ktorý na základe všeobecne záväzných právnych predpisov a všeobecne uznávaných a uplatňovaných morálnych pravidiel a hodnôt určuje zásady správania sa zamestnancov pri plnení ich služobných alebo pracovných úloh v súlade s protikorupčnými predpismi a pravidlami prijatými v úrade vrátane zásad Politiky ISM.

Všetci zamestnanci úradu sú pravidelne **vzdelávaní** v súvislosti s dodržiavaním protikorupčných predpisov a pravidiel v úrade vrátane zásad Politiky ISM, pričom odborné vzdelávanie zamestnancov zabezpečuje protikorupčný manažér v súčinnosti s osobným úradom. Každý zamestnanec je povinný absolvovať odborné vzdelávanie najmenej raz ročne. Okrem toho, úrad plní aj prijaté [uznesenie vlády SR č. 483/2023 k Akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026](#), v ktorom je úradu, okrem iného, uložené vykonať každoročne školenie zamestnancov zodpovednou osobou v oblasti oznamovania protipoločenskej činnosti.

Zamestnanci úradu sú povinní zdržať sa pri plnení svojich služobných, resp. pracovných úloh akéhokoľvek protiprávneho konania vedúceho k podvodu alebo nezrovnalosti, pričom porušenie protikorupčných predpisov a pravidiel zo strany zamestnanca úradu sa považuje za závažné porušenie služobnej, resp. pracovnej disciplíny.

Vedúci zamestnanci úradu zodpovedajú za **proces riadenia rizík** v rámci úradu.⁶ Pri aktualizácii katalógu (zoznamu) rizík zohľadňujú jednotlivé organizačné útvary aj možný výskyt podvodných alebo iných protiprávných konaní, ktoré by mohli akýmkoľvek spôsobom ohrozovať činnosť úradu. So schváleným katalógom rizík vrátane korupčných rizík, ako aj s jeho aktualizáciami je oboznamovaný predseda a vnútorný audítor. Okrem toho, protikorupčný manažér každoročne vypracúva správu o riadení rizík v úrade za predchádzajúci rok, ktorú schvaľuje predseda. Katalóg rizík úradu vrátane jeho aktualizácií, ako aj schválená správa sú dostupné pre všetkých zamestnancov úradu na zdieľanom úložisku.

Úrad má v súlade s [uznesením vlády SR č. 585/2018 k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023](#) vypracovaný **protikorupčný program**, ktorý každoročne vyhodnocuje a aktualizuje, pričom aktualizované znenia protikorupčného programu, ako aj jednotlivé hodnotiace správy sú zverejnené na webovom sídle úradu - <https://www.normoff.gov.sk/stranka/388/protikorupcny-program/>. Protikorupčný program úradu nadväzuje na schválenú Protikorupčnú politiku SR a pri jeho vypracovaní a následných aktualizáciách sa zohľadnili požiadavky normy, ako aj poznatky získané v súvislosti s certifikovaným SMPK v úrade.

Úrad je ako prijímateľ príspevku podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o príspevku poskytovanom z EŠIF“) povinný predchádzať vzniku nezrovnalostí a v prípade ich vzniku je povinný bezodkladne prijať nápravné opatrenia.⁷

Pri poskytovaní príspevku podľa zákona o príspevku poskytovanom z EŠIF sa zakazuje konflikt záujmov.⁸ V prípade, ak sa úrad ako žiadateľ alebo prijímateľ dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich konfliktu záujmov, oznámi túto skutočnosť bezodkladne poskytovateľovi. V súvislosti s prijímaním príspevku úradom ako prijímateľom podľa zákona o príspevku poskytovanom z EŠIF sú zamestnanci úradu pri výkone finančnej kontroly povinní postupovať v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite, ako aj v súlade s príslušným interným riadiacim aktom úradu,⁹ a to od podania žiadosti o poskytnutie príspevku úradom ako žiadateľom až do ukončenia realizácie daného projektu.

3. Preverovanie podaných podnetov a nahlasovanie zistených podozrení z podvodov a nezrovnalostí

Možnosti nahlasovania podozrení z podvodu, nezrovnalosti, korupcie, prípadne inej protispoločenskej činnosti:

- oznamovanie protispoločenskej činnosti v úrade prostredníctvom e-mailovej adresy oznamovanie-protispolocenskej-cinnosti@normoff.gov.sk, poštou alebo ústne zodpovednej osobe

⁶ IRA ÚNMS SR č. 53/2017 Rozhodnutie predsedu o riadení rizík na Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.

⁷ § 37 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z.

⁸ § 46 zákona č. 292/2014 Z. z.

⁹ IRA ÚNMS SR č. 29/2019 Smernica o výkone základnej finančnej kontroly a administratívnej finančnej kontroly.

Postup pri podávaní, preverovaní a evidovaní podaných oznámení, ako aj podrobnosti o oprávneniach zodpovednej osoby pri preverovaní oznámení podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 189/2023 Z. z. sú upravené v internom riadiacom akte úradu.¹⁰

Informácie o oznamovaní protispoločenskej činnosti sú dostupné aj na webovom sídle úradu - <https://www.normoff.gov.sk/files/docs/oznamovanie-protispolocenskej-cinnosti-na-unms-sr-62d51bdebd3be.pdf?csrt=10351510042435700960>.

- ✚ anonymné, resp. neanonymné oznamovanie podozrení z korupcie prostredníctvom antikorupčnej linky zriadenej Úradom vlády SR – <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/> alebo písomným podaním doručeným na e-mailovú adresu bpk@vlada.gov.sk; na stránke <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kam-oznamit-korupciu/> sú uvedené aj ďalšie kontakty, kam je možné oznámiť podozrenie z korupcie
- ✚ anonymné, resp. neanonymné nahlasovanie podozrení z nezrovnalostí na e-mailovú adresu zriadenú Úradom vlády SR - nezrovnalosti@vlada.gov.sk (potrebné náležitosti zasielaného podnetu sú uvedené na jeho webovom sídle - <https://www.olaf.vlada.gov.sk/nahlasovanie-podozreni-z-nezrovnalosti-pri-cerpani-prostriedkov-eu/>)
- ✚ neanonymné nahlasovanie podozrení z trestných činov (najmä podozrení z podvodu v zmysle Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev) alebo inej nezákonnej činnosti s dopadom na finančné prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu na e-mailovú adresu infoirq@minv.sk zriadenú NAKA Prezídia policajného zboru, pracovisko Národná protikorupčná jednotka v spolupráci s OCKÚ OLAF
- ✚ **anonymné** nahlasovanie podozrení z podvodov a nezrovnalostí s dopadom na finančné prostriedky EÚ na OLAF - https://fns.olaf.europa.eu/main_sk.htm; OLAF možno kontaktovať vo všetkých úradných jazykoch rôznymi spôsobmi, pričom všeobecné kontaktné údaje sú zverejnené na https://ec.europa.eu/anti-fraud/contacts/general-contacts_sk.

4. Prijímanie nápravných opatrení a disciplinárna zodpovednosť

V prípade, ak sa na základe právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu, ktorému bolo podozrenie z podvodného konania alebo nezrovnalosti, prípadne iného protiprávneho konania nahlásené, preukáže na strane dotknutého zamestnanca úradu podvodné konanie alebo nezrovnalosť, prípadne iné protiprávne konanie, prijme predseda nápravné opatrenia za účelom eliminácie, ako aj predchádzania takémuto alebo obdobnému protiprávnemu konaniu v budúcnosti.

¹⁰ IRA ÚNMS SR č. 18/2019 Smernica o postupe pri preverovaní oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti na Úrade pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.

Úrad vykonáva kontrolu, a to aj opakovanú za účelom preverenia plnenia prijatých nápravných opatrení zo strany dotknutého zamestnanca úradu, prípadne príslušného organizačného útvaru.

V prípade preukázania podvodného konania alebo nezrovnalosti, prípadne iného protiprávneho konania pôjde na strane dotknutého zamestnanca o porušenie služobnej, resp. pracovnej disciplíny. Pri porušení služobnej disciplíny zo strany dotknutého štátneho zamestnanca postupuje úrad podľa § 117 až 121 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“). Pri porušení pracovnej disciplíny zamestnanca úradu pri výkone práce vo verejnom záujme postupuje úrad voči dotknutému zamestnancovi primerane podľa § 117 až 121 zákona o štátnej službe.

Záver

Úrad uplatňuje politiku nulovej tolerancie voči podvodom a má zavedený spoľahlivý systém opatrení, ktorý je navrhnutý tak, aby sa v čo najväčšej možnej miere predchádzalo podvodom, nezrovnalostiam či inému protiprávnemu konaniu a aby sa zabezpečilo ich odhalenie a náprava dôsledkov v prípade, že k nim dôjde.